

17 OCT 1

Anul I.

1-15 Octomvrie 1924.

Nr. 11-12.

ȘCOALA NOĂSTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR,
AL COMITETULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN
ȘI AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN JUDEȚUL SĂLAJ

SUMAR:

Generatorii progresului. Dr. Emil Lo-
bontiu. — Centenarul lui Avram Iancu.
Dr. Nicodim Cristea. — Cercurile cultu-
rale. Nicolae Nistor. — Impărțirea comu-
nelor în cercuri culturale și tablourile
generale asupra ședințelor. — Cronica.
Partea oficială. — Abonamente achitate.

ZĂLAU, TIPOGRAFIA „LUCEAFARUL“.

D. S. D.

Biblioteca Universității

Cluj

Posta
jud. Sălaj.

20.

COMITETUL DE REDACȚIE:

REDACTOR:

NICOLAE NISTOR.

MEMBRI:

**IOAN MANGO, GRAȚIAN CAPĂȚĂ,
ȘIMION OROS, EMIL POCOLA,
PETRU MODREANU.**

COLABORATORI:

*Victor Boțan, Valentin Câmpian, Gavril Câmpian,
Ioan Cioban, Ioan Codreanu, Ioan Gozman, Aurel
Iepurean, Teodor Ilea, Ioan Luca, Dumitru Măr-
gineanu, Ioan Mateiu, Gheorghe Matieșan, Gheor-
ghe Modreanu, Nicolae Oșian, Alexandru Pop (sub-
rev), Gheorghe Șimon și Pompeiu Țolca.*

Revista apare în 1-a și 15-a fiecărei luni, cu
excepția lunilor de vară, pe 12—16 pagini.

Abonamentul pe 1 an pentru Corpul didactic
120 Lei, iar pentru Comitetele școlare și particulari
160 Lei.

Manuscrisele destinate pentru revistă se vor
scrie ceteț și numai pe o față a hârtiei. Manuscri-
sele nu se înapoiază. Scrisori neplătite nu se primesc.

Redacția și Adminisrtația:

Zălau, Biroul Revizoratului Școlar.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

Generatorii progresului

Este un adevăr de necontestat, că *istoria omenirii se compune din o întreagă succesiune de procese naturale și din acțiuni depuse în cursul vremurilor*. Ideile stăpânitoare ale diferitelor epoce n'au fost altceva, decât ideile dominante ale unor indivizi singuratici, puternici, cari și le-au știut impune mulțimei mai apropiate, claselor sociale conducătoare, iar aceste marilor masse conduse. Într'acest fel pornind o circulațiune de idei urmate de fapte, dela individ ca dela centru, la cercuri cu periferie din ce în ce mai întinse și succedându-se acțiunile de acest fel în perândarea vremurilor, asistăm la fenomenul numit în Sociologie: *progres*.

Omului vieței publice de azi, fie el diplomat, politician, dascăl, preot, judecător, avocat etc., *chemat ca prin munca sa, să contribuiască la propășirea neamului eșit abia acum ca unitate politică pe arena vieței, i-se impune ca să cunoasca acele cauze, acele motive, cari sunt la baza înaintării și formează complexul generatorilor progresului*.

Progresul — cum s'a mai spus — este rezultanta mai multor componente, dintre cari găsim ca mai importante *imitațiunea, contrazicerea și adaptarea*.

Imitațiunea și invențiunea, merg mână la mână fiind noțiuni corelative. Individul în urma multor experimentări

ajunge la un rezultat, *inventează ceva*, iar mulțimea îl imitează, până când se schimbă fața lumii. În mic, un exemplu practic este: *moda*. Ea din an în an este inventată de anumite case și în scurt vedem cum prin imitațiune din marile metropole ale civilizațiunii, pătrunde lumea fustelor scurte sau lungi, strimte sau largi până în cele mai modeste orășele și sate de-ale noastre. Asemenea se întâmplă și-n viața popoarelor¹⁾ și mai ales în acelor tinere. Imitațiunea merge din sus în jos și este de o foarte mare importanță atunci, când — cu expresiunea lui Nietzsche²⁾ — se imitează *creațiuni de valoare*.

Contrazicerea se manifestă când unui curent puternic i-se opune altul, care se pare mai rațional. Așa absolutismului, care răpise toate drepturile individului îi opunem democrația libertăților. Neajunsurilor observate sub regimul maghiar, încercăm a-le opune, sau mai bine, a găsi soluțiuni cari ni-se par mai bune, mai salutare. Procedeu acesta duce la diferențiere, care în cazul prezent se identifică cu ivirea unor indivizi distinși, cari reprezintă noul curent.³⁾

Adaptarea este procedeu prin care schimbările isvorite fie din imitațiune, fie din contrazicere, sunt asimilate și întrebuințate. Herbert Spencer atribuie progresul unui plus de adaptări ale omului la mediul în care trăiește, adică unui spor de forțe psihice adaptate împrejurărilor date⁴⁾. Urmare acestei însușiri, omenirea primește ușor schimbările datorite marilor revoluțiuni, pe cari după scurgerea unui interval de timp le găsește de naturale, formându-se astfel noi pedestale viitoarelor transformări.

1) Bagelot — *Lois scientifiques du developpement des Nations*. Paris, 1900.

2) Nietzsche — *Jenseits von Gut und Böse* Leipzig, 1903.

3) Tarde — *Le lois sociales*. Paris, 1905.

4) Herbert Spencer — *Progresul, legea și cauza lui*. — În românește Biblioteca pentru toți, No. 966 - 267.

Feliurile progresului le reducem — cu metoda lui Tarde¹⁾, — la tipurile generale: *substituirea și acumularea*. Despre *substituirea* vorbim, când un sistem mai inferior, mai imperfect și deci mai rău se schimbă cu altul mai superior, mai desăvârșit, mai bun. În comunicarea de ex. umbletul pe jos se schimbă cu mersul pe trăsură, tren, automobil, avioane. *Acumulare* avem când ivită o *ideie* ea produce diferite variante și prelucrări. Așa ideia aeroplanului a produs un cumul de diferite tipuri de mașini de zburat care de care nizuindu-se de a fi mai perfectă.

Cauzele mai apropiate ale progresului le vom cuprinde în trei mari grupări²⁾: 1. Cauze mecanice; 2. Cauze fiziologice; 3. Cauze moralo-psihologice. *Cauzele mecanice* ale progresului izvoresc din însași firea organului social care n'are nici o clipă repaos ci tinde spre mișcare. În acest mers de idei, prin progres vom adăuga o mulțime de elemente materiale, încetinind astfel viteza lui. De aici urmează înaintarea repede a organelor sociale (popoare) tinere, liberalismul lor în acțiune, și conservativismul — cumulumul de cunoștințe și bogății materiale — ale neamurilor organizate de mult. Aceasta este legea decăderilor imperiilor vechi și a înaintării țărilor tinere. *Cauzele fiziologice* ale progresului se reduc la crezul Darwinist, *lupta pentru existență și selecționarea celor mai puternici*, cărui îi mai adăogăm observarea lui Mateuzzi³⁾ că însușirile câștigate se moștenezc. *Cauzele psihologice-morale* le rezumăm în sentimentul care veșnic roade atât individul, cât și societatea: *neîndestulirea*. Ea este izvorul a celor mai multe acte de progres și când are ca țință un ideal moral și nobil poate produce rezultate admirabile.

1) Tarde — Opul citat.

2) De Palante — Adaptarea socială și progresul. Budapesta, 1912. (Traducere în ungurește)

3) D. Matteuzzi — Les facteurs de l'Evolution des Peuples. Paris 1900.

În cele espuse mai sus într'un mod sumar și condensat se cuprind în trăsătură generală toți germenii progresului și înaintării. Sunt între ei cari cuprind elementele marilor revolte și revoluții și alții cari cântă psalmi vieței pașnice. Din coordonarea înțeleaptă răsar șansele de-a deveni un popor mare și puternic. De aceea oameni ai vieței publice, de pe amvoane, catedre și tribune să căutăm, să cercăm a coordona, a împăca, a sămâna germenii înaintării neamului nostru, ținând cumpăna dorințelor, tendințelor, vorbelor, faptelor în așa fel, ca încunjurând orișice zguduiri poporul nostru românesc să ia făgașurile progresului binecuvântat. În acest fel vom ocupa locul cuvenit nouă în concertul armonios al marilor popoare culte.

Dr. Emil Lobonțiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Centenarul lui Avram Iancu

Amintri de: **Dr. Nicodim Cristea.**

Toată suflarea românească și astfel de bună seamă și cetitorii acestei reviste au stat o săptămână întreagă sub farmecul înălțătoarelor serbări dela Tebea, Câmpeni, și Vidra; aflu deci de bine a eterniza câteva momente mai de seamă din ansamblul acestor serbări, la cari am participat și eu ca delegat al „Astrei“ din Zălau, dorind a culege îndemnuri noi de acțiune pe teren obșteșc și a înrădăcina și în sufletul dăscălimii noastre câteva idei menite a trezi la conștiința datoriei pe toți cărturarii de bine.

La ziua de 28 August 1924 s'a serbat — precum știm — în toate bisericile din Țară amintirea „Craifului Munților“, preaslăvindu-se în rugăciuni și cuvântări înflăcărate memoria aceluia, care și-a dedicat toată energia tinereții sale pentru desrobirea nației românești. În ziua aceasta ne-am reamintit coincidența fericită, ce este între încercarea de desrobire la 1848 și cea din 1916; care pornită fiind la ziua de Sfântă-Mărie, ne a adus desrobirea națională din 1918. Avram Iancu și Ferdinand I. au fost desrobitorii călăuziți de aceleași idealuri sfinte, cărora li-se va pomeni numele din neam în neam.

Sâmbătă la 30 August străbătem valea romantică a Arieșului pentru a ajunge în țara Moșilor, de unde se ridicase odinioară îndrăznețul fiu al Munților-Apuseni ca prevestitor al furtunii, ce nu demult a măturat urmele împărăției habsburgice, clădite pe teroare și minciună.

Escursionistii cumpăraseră cartea profesorului Silviu Dragomir, apărută cu prilejul acesta și vedeai pe fețele tuturor fericierea, cu care cetcau paginile cărții de preamărire a șoimului Avram Iancu, care se puse în fruntea răzmiriței din 1848, pentru a aduce poporului său libertatea națională. Trecând peste Câmpia-Turzii simțim fiorii de recunoștință pentru alt erou: Mihai

Viteazol, ce căzu aici în urma intrigilor generalului Basta. După două veacuri și jumătate tot în județul Turda-Arieș se ivi „Craiul Munților“, pentru a răzbuna suferințele de veacuri ale acestui neam și pentru a grăbi realizarea idealului unirii tuturor Românilor într'o singură țară și sub un singur Domnitor. Avram Iancu, ca om de acțiune fără înțelegerea trăgănelilor, spuse la 1848 comitetului pacificării naționale cuvintele: „*Vorbiți numai înaintea Domnilor, că eu merg în Munți și fac revoluție.*“ Trecem după o călătorie de jumătate zi preste istorica comună Câmpeni, ce ora pe vremuri centrul taborii lui Iancu. Ajungând scara la Abrud, ne copleșesc amintirile istorice legate de numele acestor două orașele din Munții Apuseni.

În zorii dimineții de 31 August plecăm cu autobusul spre Tebea preste muntele Vulean, admirând frumusețile naturii și bogăția în aur a acestor juvaere ale Țării Românești. La ora 10 a. m. pe când sosise și familia regală la mormântul eroului Avram Iancu, sosim și noi, având dinaintea ochilor o priveliște rară, reamintindu-ne parcă mulțimea imensă dela 3/15 Maiu 1848, când 40,000 Români adunați pe Câmpia Libertății au hotărât ruperea lanțurilor sclăviei. Suveranii sosesc între uralele nesfârșite ale mulțimei, ce cuprinsese cimiterul dela Tebea și drumurile din apropiere pe o întindere de 3 km. Decorurile dela gară la cimiter ne reamintesc drumul dela gara din Alba-Iulia la biserica Încoronării celui dintâiu Rege al tuturor Românilor. Privim cu slințenie gorunul lui Horia, la umbra căruia își doarme somnul de veci prefectul legiunei gemine: Avram Iancu. Vedem gorunul, cu cele 784 inele, ce are vârsta de 500 ani și diametru de 2 $\frac{1}{2}$ metri, pe care abia îl cuprind 9 bărbați. Zărim mormântul sărbătoritului și mormintele prefectului Buteanu, a tribunului Simion Groza, precum și mormintele proaspete al celor 70 soldați, căzuți în războiul pentru întregirea neamului: ne simțim în alte sfere, călcând pe acest pământ sfânt, chemat a ne curăți pe toți, cei ce îndrăznesc a se apropia de glia sfântă a martirilor neamului. Ascultăm serviciul oficial de I. P. S. Sa mitropolitul al Sibiului, asistat de 12 preoți îmbrăcați în ornate bisericesti. Corul studenției universitare, sub conducerea lui Liviu Timbuș, dă răspunsurile, impresionând adânc pe ascultători cântarea dulce, ieșită din gura acestor tineri îmbrăcați în costume naționale.

Vorbește I. P. S. S. mitropolitul Bălan, purtându-ne prin atmosfera încărcată de mulțimea nelegiuirilor ungurești din anii

1848—49, spunând că „viața lui Iancu a fost un șir de lupte glorioase, dovedindu-se că dragostea pentru neam este cea mai înaltă școală a strategiei, iar jertfa și devotamentul pentru dreptatea cauzei apărate sunt arme mai puternice de cât plumbul puștilor și oțelul tunurilor.“

Se ridică la tribună Dl. Ales. Lăpădatu, ministrul cultelor și artelor, făcând istoricul evenimentelor dela 1848 și accentuând, că „Festivitățile acestea au un întreit caracter și anume: întâiu sunt un act de pietate și recunoștință față de cei ce au contribuit mai mult cu fapta lor înțeleaptă ori acțiunea lor războinică la pregătirea zilelor de acum; al doilea sunt o afirmare a conștiinței de solidaritate, pe care trebuie să-o aibă neamurile pentru interese de ordin moral și național și față de cari toți fiii neamului trebuie să fie nedespărțiți și în fine sunt serbările acestea un prilej de cult patriotic, pe urma căruia putem câștiga mai multă încredere și iubire reciprocă, cari ne închinăm aceluiași altare și preaslăvim pe aceiași eroi.“

Seria vorbirilor la mormânt o încheie studentul Nicolae Buta dela Universitatea din Cluj, care a publicat și o monografie despre faptele lui Avram Iancu, premiată de Institutul de Istorie Națională de sub conducerea profesorilor Al. Lăpădatu și I. Lupaș. Accentele energice, cu cari a știut acest tânăr de mari nădejdi să răscolească vremile apuse și să reliefeze învățămintele ce le poate storce studențimea din duhul acelor vremi, sunt o dovadă puternică de pregătirea serioasă, ce se dă studențimei noastre la tânăra universitate din Cluj. Impresionează nespus de mult făgăduința solemnă spusă în numele generației tinere: „*Dormi în pace eroule mare, noi veghiem!*“

Se intinde pe câmpia din apropierea cimiterului o masă câmpenească, în cadrul căreia se rostesc mai multe cuvântări poporului setos de învățătură și venit din mari depărtări, pentru a asculta cuvântul de ordine al Domnilor noștrii. La sfârșitul mesei a rostit premierul nostru Ion I. C. Brătianu un discurs de preamărire a eroilor Horea, Tudor și Iancu, cari au vestit vremurilor noi jertfa eroilor dela Grivița și Mărășești. Amintește „*datoria noastră de a strânge între orice împrejurări în jurul Regelui puterile obștești, prin cari România își va îndeplini misiunea în lume.*“

De încheiere rostește M. Sa Regele un discurs avântat, chemând la colaborare pentru desăvârșirea organizației și întărirea Statului pe toți fiii țării, zicându-le „*să se gârdească la greanu*

răspundere ce apasă asupra noastră și la datoria imperioasă, ce avem față de martirii jertfiți pentru dobândirea drepturilor naționale". Cuvintele grele rostite de Capul Țării răscolește și cele mai impietrite inimi și ne dau liniștea sufletească, că măcar la astfel de zile mari se vor trezi toate forțele pentru o muncă temeinică spre înaintarea acestui popor.

La ora 2 după masă plecăm spre Câmpeni, întâlnind în calea noastră atâta dragoste și bucurie pentru sosirea Regelui și Reginei, cum n'am mai văzut nici odată. Arcurile de triumf dela intrarea comunelor decorate cu drapel și țesături naționale erau de un pitoresc neobișnuit. Cortegiul de peste o sută automobile face o cale de triumf fără păreche în istoria anilor din urmă.

La Abrud sosim cam pe la ora 4. așteptându-ne în piața acastui orașel o lume multă de Moți în jurul Abrudului. Sub patronajul A. S. R. Principele Carol se pune piatra fundamentală la „Spitalul Moților“, sperându-se că în cel mult doi ani se va ridica o falnică clădire pentru vindecarea boalelor Moților noștri, având mari nădejdi în acțiunea comitetului de inițiativă de sub conducerea agilului colonel Lupașcu și neobositului medic din Abrud: Dr. Alex Borza și sprijinul Ministerului Sănătății Publice, care a promis tot concursul ca vrednică răsplată urmașilor din vremurile de mărire, patronate de sufletul marelui Avram Iancu.

Grăbim spre Câmpeni, pentru a asista la ședința festivă a Asociațiunii, prezidată de însuși M. S. Regele. E minunată poartă triumfală dela gura Câmpenilor, alcătuită fiind din donițe și ciubere, cu cari Moții strătaie întreagă țara. La primirea Suveranilor răsună tulnicele din toate dealurile, ca o expresie fidelă a bucuriei, ce simt azi nepoții și nepoatele lui Avram Iancu, sosind între ei Regele, ce s'a ținut de vorbă și nu Impăratul, care l-a înșelat pe „Craiu munților“ înainte de asta cu 76 ani.

La ora 6 d. m. participăm cu mic cu mare în pavilionul improvizat cu aceasta ocazie la ședința festivă condusă de președintele de onoare al Asociațiunii: M. S. Regele Ferdinand. Ședința o deschide energicul preșident al Asociațiunii: Vasile Goldiș, dezvoltând rolul Asociațiunii în conservarea neamului și locul de onoare, ce i-se cuvine prefectului Avram Iancu în trecutul de jertfă amară pentru ajungerea la libertate și unire. Spune cu mare pătrundere, cum „Craiu Munților“ a prezidat cu sufletul său Asociațiunea noastră până la izbăvire și cum sub ocrotirea acestui suflet crăiesc gândul Românilor ardeleni se înfrăția cu al

Românilor de pretutindeni în așteptarea zilei celei mari a unirii tuturor Românilor. *Moștenirea scumpă de scut al ființei noastre naționale dela Avram Iancu a primit-o acum Regele tuturor Românilor*”.

Vorbește I. P. S. S. Mitropolitul Primat al Țării Miron Cristea, semnalând relele, de cari suferă societatea de azi, pe urma cărora Moțul este cerșitor în țara lui. Ca o aspră muștrare la adresa tuturor factorilor de conducere răsună cuvântul respicat al Primatului bisericei ortodoxe, zicând: „*Bogățiile țării au ajuns în mâinile străine de Țara și neamul nostru. Mulți s'au îmbogățit în contul celor mai vitale interese ale neamului*”. Ideia națională, ce a străbătut vorbirea aceasta, a stârnit lacrimi de bucurie, înțelegând lumca, că relele sociale se văd și sus, nu numai jos în stratul tărâniei și a micilor slujbași, cari abia o duc de azi pe mâne. Au rămas neșterse din inima ascultătorilor cuvintele, cu cari și-a încheiat vorbirea I. P. S. Sa: „*Dea Cerul, ca asemenea zile să răscolească conștiința tuturor, îndreptând munca, faptele și energia spre belșugul Țării și consolidarea ei*”.

În numele Academiei Române ține un discurs foarte frumos ca limbă și cuprins: poetul Octavian Goga. Paralela între răscoala lui Horia și revoluția lui Avram Iancu, precum și descrierea personalității uriașe a acestui avocat gata de apărare a drepturilor strămoșești nu numai prin vorbe, ci și prin sabie, au ținut publicul într'o atențiune încordată până la sfârșit.

A urmat răspunsul M. S. Regelui, mulțumind pentru cinstea ce i-s'a dat, ca patron și președinte de onoare al celei mai vechi și mai importante societăți culturale din Ardeal. Își exprimă dorința de a colabora laolaltă „Asociațiunea” noastră cu fundația „Principele Carol”, Liga culturală și Casele naționale, ca astfel toate să păsească mână în mână la desțelenirea ogorului nostru cultural și la ridicarea națiunii prin cultură. Apelază la Asociațiune să-și urmeze opera de înfrățire în toate ținuturile României întregite prin manifestații de artă națională, ca și acelea din primăvara trecută aranjate la București și *dăruiește Asociațiunii suma de unasutămii Lei pentru sprijinirea Moșilor la meserii și industria casnică*. Fapta nobilă grăiește de sine.

Vorbesc încă I. P. S. S. Mitropolitul Blajului Vasile Suci, stăruind asupra idealismului reprezentat prin pilda lui Iancu și I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, ccrând să-și întindă organizația „Asociațiunea” noastră și pe plaiurile Basarabiei, *fiind*

sosit timpul, ca și acoto să se facă mai multă cultură și mai puțină politică". In fine a fost interesantă conferința profesorului Silviu Dragomir, fiind rostită cu căldură și convingere și conținând cele mai autentice date relative la trecutul de sbucium al „Craului Munților“ și Moșilor săi. Recomand cu deosebită căldură cumpărarea lucrării apărute în editura Casei Școalelor, ce costă numai 12 Lei, este scrisă de istoricul nostru Silviu Dragomir și conține foarte interesante amănunte din viața lui Avram Iancu.

Seara s'a jucat „Doamna Munților“ de scriitorul I. U. Soricu cu artiștii Teatrului Național din București; un subiect din vremurile revoluției dela 1848. Reușita acestei reprezentații a fost deplină, reîmprospătându ne icoana unei femei curajoase din apropierea lui Avram Iancu, ce era Caterina Varga și încă lupta pentru drepturile poporului din Muntii Apuseni.

La 1 Septembrie ora 7 dim. plecăm spre comuna Vidra, unde s'a născut Iancu, acest dârz și neînfricat erou al neamului. Trecând pe lângă frumoasa vale a Arieșului, sosim la ora 9 a. m. la casa lui Iancu. Vizităm câțiva înși „Dealul Melcilor“, alcătuit dintr'o stâncă de meleci petrificați, ca o dovadă, că pe aici odinioara a fost mare. Vedem cataractul interesant de peste valea Vidrei, unde apa cade dela o înălțime de 20 metri și admirăm in fine cu inima cuprinsă de fiori casa lui Iancu, Casa Națională și Muzeul, ce înconjoară aceasta casă și s'a ridicat de „Asociațiunea“ noastră cu concursul Ministerului Artelor. Pornim spre muntele Găina ce are înălțime de 1480 metri. Priveliștea, ce ni se deschide în toate direcțiile de pe acest munte foarte obositor, este feerică și mai ales pentru cei ce facem drumul acesta pe jos și nu călare, are un farmec deosebit, îndemnându-ne la excursiuni de felul acesta și în alte rânduri. Chiar în vârful muntelui este ridicată o sfântă cruce întru amintirea „nemuritorului Erou al munților Avram Iancu,“ care se sfințește de P. S. S. Episcopul Clujului N. Ivan asistat de mai mulți preoți, între cari și protopopul Câmpenilor Iosif Gomboș. Corul Episcopiei din Cluj sub conducerea maestrului Petrașcu dă răspunsurile cuvenite.

Se face ceremonia de numire a Batalionului Vânătorilor de Munte din Abrud, vorbind cu multă insuflețire M. S. Regele Ferdinand și Dl. General Mărdărescu, Ministru de Războiu, stăruiind ambii asupra numirii frumoase de „Batalionul Avram Iancu“ și apelând cu avânt patriotic la ofițerimea și ostașii Batalionului

să fie mândrii de numele, ce-l poartă fiind vrednici urmași ai marelui eroi.

Se servește masa pe platoul minunat din vârful muntelui și apoi urmează Hora, ce va rămânea proverbială în istoria noastră, participând cu entuziasm nedescris la acest joc întreagă Familia domnitoare, Vlădiciei noastre în frunte cu Mitropolitul Primat, Guvernul în frunte cu Primministrul Țării, intelectuali și popor în cea mai frățească bucurie, cum rar s'a mai văzut. Lord Amiralul Beatty, ca oaspe și-a exprimat mirarea și dragostea pentru acest fenomen specific românesc, zicând „că nici când n-am crezut să văd așa ceva, fericită Țară, fericit popor.” Mulțimea s'a depărtat cu gândul, că înfrățirea aceasta ideală ar fi bine să se continue și în viitor, manifestându-se în toate actele vieții publice.

La orele 2 d. a. coborâm spre Vidra, unde asistăm la inaugurarea solemnă a Muzeului și Casei Naționale „Avram Iancu.” După oficierea serviciului divin, rostesc cuvântări: Episcopul Ivan, descriind binefacerile României Mari pentru viața Moșilor și Vasile Goldiș prezidentul Asociațiunei, făcând istoricul acestor monumente naționale și mulțumind Dlui Lăpădatu și Guvernului țării pentru ajutorul dat la ridicarea acestei clădiri.

Dl. Goldiș predă apoi aceste comori naționale Dlui Candin David, directorul despărțământului Abrud-Câmpeni care face făgăduința solemnă, că va îngriji cu toată dragostea de aceste bisericuțe sfinte, la cari o să peregrineze cu timpul toți cei-ce dorese să se adape la izvorul idealizmului. Foarte impunătoare a fost înșiruirea țărânilor noastre din creerul Munților-Apuseni, ce stetea pe coastele dealului din fața casei lui Iancu și sorbea cu nesățu priveliștea dinaintea ochilor săi.

Lumea vizitează aceste așezăminte naționale, călcând cu evlavie pragul casei Regelui Munților și admirând de-o parte casa de cetire și biblioteca deschisă pentru poporul din Vidra și de altă parte Muzeul, ce cuprinde atâtea obiecte prețioase din epoca anilor 1848—49, între cari vedem fluerul lui Iancu și lancea, cu care a fost străpuns Vasvári la Fântânele. Vedem apoi secția etnografică, reprezentând portul și istețimea țărânelor din Munții Apuseni, dela cari s'au strâns prin stăruința de fier a D-nei Sabina Borza din Abrud foarte multe țesături naționale de toate frumșeța. După-ce am ascultat toate cuvântările rostite în săptămâna aceasta, înțelegem prea bine interesul poporului din aceste părți față de serbările aranjate în amintirea lui Avram Iancu,

și nu ne surprinde mulțimea enormă, ce a grăbit la Câmpeni, Vidra și Găina fiindcă azi Moții se închină amintirii lui Avram Iancu, ca unui idol al său, care n'a primit decorații dela Împăratul, zicând că: „*nu-i trebuie jucării, ci așteaptă fie decorat poporul său cu drepturile, ce i-se cuvin.*” Știe toată suflarea Românească de aici, că eroul Avram Iancu și a lăsat toată averea pentru ridicarea unei Academii de drepturi cu ajutorul căreia „*luptătorii cu arma legii să scoată drepturile națiunii sale.*”

La orele 6 sosim la Câmpeni, unde mai vizităm expoziția de industrie a lemnului dintr'o cameră a băncii „Doina” și expoziția producției miniere a Moților, ce s'a aranjat cu multă dibăcie de Dl. Ioan Micu, directorul școalei civile de băieți din Abrud.

Seara plecăm în tovărășia Dnei și Dlui prefect al județului nostru: Dr. Iulian Domșa spre Cluj, pentru a fi prezenți și la serbările de aici.

La 2 Septembrie sosesc oaspeții în frunte cu Familia Regală la Cluj, fiind așteptați și aici de lume foarte multă.

Aici s'a prăznuit cu deosebită solemnitate amintirea avocatului Avram Iancu de Baroul avocaților din Cluj, rostind decanul Baroului: Dl. Ioan Suceiu un discurs frumos, prin care pune la inima avocaților noștri pilda avocatului erou Avram Iancu, care a luptat cu cuvântul și sabia pentru dreptate. Dl. Suceiu apelează la *aceasta tagmă de intelectuali să lupte* nu numai pentru cauzele personale plătite de clienți, ci *mai ales pentru dreptatea Moților*, cari și azi „*cerșesc din poartă în poartă*” căci nu-și pot câștiga pâinea de toate zilele în țara lor, căreia îi despoaie pădurile străinii.

La ora 12 se face sfințirea locului, pe care se va ridica statua lui Avram Iancu. După actul sfințirii oficiat de toți vlădicii noștri asistați de o mulțime de protopopi și preoți, rostește Ministrul Al. Lăpădatu o cuvântare simțită, reamintind cuvintele memorabile ale lui Iancu în privința naționalizării orașelor: „*Până nu vom trage brazdă preste Cluj, nu vom putea domina Transilvania*” și arătând înțelesul simbolic, ce-l are faptul ridicării acestui monument în apropierea catedralei ortodoxe, spunând ca om de specialitate, că „*crucea și spada — biserică și vitejia noastră — ne-au păstrat dealungul veacurilor și ne-au ridicat la treapta de azi.*”

Răspunde în câteva cuvinte entuziastul General Petala, ară-

tând ca președinte al comitetului de inițiativă jertfele, ce le-a adus până acum societatea spre scopul ridicării unui monument în cetatea Clujului.

Urmează defilările armatei a voluntarilor Români și poporului. În special produce o impresie minunată defilarea voluntarilor noștri, ce și-au ținut de astă dată și congresul lor.

Reiesă cred — deajuns — din cele de mai sus, că serbările acestea au întrecut în proporții orice alte serbări din anii din urmă. Să sperăm, că tot, ceiace am văzut, am auzit și vom ceti despre desfășurarea acestor serbări, va fi pentru tot cetățeanul — dela Vlădică până la opincă — un crez de orientare în labirintul grijilor zilnice și un puternic stimulent de curățire a moravurilor nepotrivite cu calitățile frumoase ale neamului Românesc, care a dat istoriei un erou înzestrat cu toate însușirile alese în persoana nemuritorului: Avram Iancu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cercurile culturale

În anul trecut cercurile culturale au desfășurat o activitate frumoasă. Învățătorimea noastră cu toate năcazurile și greutatele materiale, cari apasă pe umerii ei a știut să se achite și de aceasta însărcinare, închinându-și tot timpul liber pe altarul acestei opere culturale, care tinde la desmorțirea satelor și la îndrumarea lor spre o viață luminată și demnă de numele unui sat civilizat. Ca orientare în viitor, vom arăta în cele ce urmează întreg programul de muncă al acestor cercuri culturale, pentru ca să nu mai fie în nici o parte nici o nedumerire. Aplicarea acestui program cu toată căldura sufletească — ce se cere dela adevăratul educator — nu va întârzia să-și aibă roadele sale.

* * *

I. Dispozițiuni de organizare

Membrii corpului didactic primar urban și rural și a grădinițelor de copii se vor întruni în cercul cultural potrivit împărțirii arătate mai jos.

Intrunirile se vor face pe rând la fiecare școală din cerc, de preferință acolo unde este sala mai încăpătoare. Unde nu este școală, întreg programul serbării se va desfășura în biserică cu învoirea autorităților bisericesti.

Ședințele cercurilor culturale vor fi de 2 feluri: intime și publice. Cele intime au de scop perfecționarea profesională a membrilor corpului didactic, iar cele publice ridicarea culturală a poporului.

Înainte de începerea ședinței toți membrii corpului didactic vor lua parte la serviciul divin unde cleții vor da răspunsurile liturgice.

La ședințele intime se va desvolta un singur obiect care va fi pregătit de cel puțin 3 membrii desemnați în ședința anterioară

și va fi apoi dezvoltat de unul din ei fie prin bună înțelegere, fie prin tragere la sorți. Toți membrii prezenți vor lua parte la discuțiunile ce vor urma. Membrii cari au pregătit subiectul vor depune la birou și schița subiectului tratat. Subiectele de metodică, igienă, istorie, geografie etc. vor fi tratate din două părți: teoretică și practică. Partea teoretică este lucrarea propriu zisă, iar partea practică va fi o lecțiune predată la o clasă anumită dela școala unde se țin ședința. După lecție urmează critica.

Ședințele publice vor lua caracterul unor serbări școlare, în care se va căuta să se dea un rol cât mai însemnat elevilor și tineretului participând la reușita, prin recitări, dialoguri, piese teatrale, coruri școlare, jocuri naționale etc.

Conferințele culturale, care se țin poporului vor fi scurte și spuse pe înțelesul tuturor. (Conferențiarilor cari n'au darul vorbirii, își vor cetii conferințele)

Pentru fiecare ședință se va încheia un proces-verbal, prin îngrijirea și răspunderea președintelui, care va fi asistat de un secretar. Președinții vor informa regulat revizoratul școlar despre activitatea cercurilor înaintând în termen de 10 zile dela întrunire, copii ale pe procesul-verbal al ședinței cu arătarea membrilor, cari au asentat.

Participarea la ședințele cercului cultural este obligatorie.

La serbările publice se vor invita toți intelectualii satelor, preoți, notari, primari, medici, perceptori etc.

II. Programul ședințelor întime

1. Metodică scris-cetitului.
2. Metodică Aritmeticeii.
3. Exercițiile intuitive și studiul științelor naturale. — Muzeul școlar.
4. Dexteritățile și în special lucrul manual.
5. Curente noi în învățământ.
6. Formarea noțiunilor.
7. Cultivarea memoriei.
8. Cultivarea sentimentelor.
9. Recenzii urmate de discuțiuni asupra lucrărilor:
 - a) „Școala muncii“ de S. Mehedinți.
 - b) Metodică Montessori. Traducere de C. Buțureanu.
 - c) Cum se instruește copilul, de Iosif Klein, traducere de Laura Roiu.
 - d) Școala și caracterul, de Foerster, traducere de H. Constantinescu.
 - e) Educația voinței, de I. Pajot, trad. de N. Pandelea.

f) Chestiuni de estetică și morală, de C. Antonescu.

g) Școala nouă și școala veche, de N. Moisescu.

În toate ședințele intime membrii corpului didactic se vor deprinde să execute exact, unison sau pe mai multe voci Imnul Regal.

Conferențiarilor, cari au fost însărcinați cu ținerea acestor conferințe, vor ținea și câte o lecție practică din materia tratată la câte-o clasă dela școala unde se va ținea întrunirea.

Atât la ședințele intime cât și la cercurile culturale, urmând să se discute numai probleme cu caracter educativ, pentru cultivarea profesională a învățătorilor și ridicarea morală și economică a țărănimii, nimenea nu va fi îndreptățit să facă aluziuni politice de orișice natură.

Conferințele să fie scurte și pe înțelesul tuturor. Nimenea nu trebuie să piardă din vedere că cu cât se va pregăti mai bine cu atâta cuvântarea spusă va lăsa urme mai adânci în sufletele ascultătorilor.

Pentru pregătirea acestor conferințe se pot folosi următoarele cărți:

1. Conferințe populare, din publicațiunile Casei școalelor volumul I și II, de George Coșbuc.

2. Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului de Spiridon Popescu.

3. Cartea omului matur de Popescu-Băjenaru.

4. Curs de agricultură de V. Moga.

5. Cum să ne apărăm sănătatea, de dr. M. Calian.

6. Legea băncilor populare decret lege din anul 1903.

7. Sezătorile de seara, de Tudor Răzeșu.

8. Povește cătră săteni, de D. R. Rosetti (biblioteca pentru toți Nr. 160 și 161).

Aceste cărți nu vor lipsi din biblioteca nici unui învățător.

Bizuindu-ne pe spiritul de disciplină a învățătorilor noștri și pe dragostea de muncă ce-a arătat-o și în trecut pentru ridicarea culturală a poporului nostru, privim cu încredere în viitor, căci avem credința, că prin delăturarea nedreptăților seculare, cunoscute tuturor s'a netezit mult terenul de muncă al educatorilor noștri de toate categoriile.

Călăuziți de aceste idei pornim la lucru.

Cu Dumnezeu înainte!

Zălau, la 20 Septembrie 1924.

Nicolae Nistor.

Impărțirea

comunelor din circumscripția Zălau în cercuri culturale.

I. Cerc. Cult. Zălau cuprinde comunele: Zălau, Aghireș, Fe-tindia, Țigani, Panie, Hereclean, Badon, Borla, Bocșa și Curitău.
Președinte: Ioan Gozman director școlar Zălau.

II. Cerc. Cult. Ortelec cuprinde comunele: Ortelec, Mirșid, Moigrad, Brebi, Gârceiu și Dobrin.

Președinte: Iuliu Cărpinean, director școlar în Ortelec.

III. Cerc. Cult. Samsod cuprinde comunele: Șamșod, Chieșd, Sighet, Șarmășag, Arehid și Chilioara.

Președinte: Ioan Coaciu director școlar în Șamșod.

IV. Cerc. Cult. Coșeiu cuprinde comunele: Coșeiu, Mocirla, Bocșița, Dioșod și Guruslăul-unguresc.

Președinte: Dumitru Gozar, învățător în Coșeiu.

V. Cerc. Cult. Treznea cuprinde comunele: Treznea, Ciu-mârna, Stâna, Chichișa, Ungițaș, Păușa, Vascapău și Bozna.

Președinte: Ioan Cămpian, director școlar în Treznea.

VI. Cerc. Cult. Buciumi cuprinde comunele: Buciumi, Bodia, Agrij, Răstolțul-deșert, Răstolțul-mare, Bogdana și Sângiorgiul de meseș.

Președinte: George Pop, învățător în Buciumi.

VII. Cerc. Cult. Bălan cuprinde comunele: Bălan, Chendrea, Raehiș, Chechiș, Gălgău și Tihău.

Președinte: Ioan Georgea, învățător în Bălan.

VIII. Cerc. Cult. Gălpăia cuprinde comunele: Gălpăia, Romita, Brusturi, Jac, Lupoiaia și Creaca.

Președinte: Gavril Cămpian, învățător în Gălpăia.

IX. Cerc. Cult. Jibou, cuprinde comunele: Jibou, Var, Borza, Ciglean, Turbuța, Rona, Prodănești, Firminiș și Poptelec.

Președinte: Dumitru Ilea, director școlar în Jibou.

Tabloul general

asupra ședințelor cercurilor culturale aparținătoare plasei Zălau și jumătate Jibou ce se vor ținea în cursul anului școlar 1924—25

Nr. curent	Comuna în care se va ținea conferința	Data		Numele conferențiarului pentru conf. populară	Subiectul conferinței populare	Numele învățătorului care va ținea conf. didactică și lecția practică
		luna	ziua			
1	Aghireș	1924 Oct.	D. I.	N. Nistor	Trebuința de ajutoră întreținerea localului de școală	Alex. Pop
2	Trezna	"	"	J. Câmpian I. Vescan	Foloasele învăț. de carte Combatere luxului	— P. Mărian
3	Fetinia	Nov.	D. I.	Aug. Romitan	Hrana săteanului	D-na Câmpian
4	Ciumărna	"	"	Rom. Șipos	Stefan Cel Mare	P. Ardelean
5	Țigani	"	"	"	"	"
6	Stâna	Dec.	D. I.	Ned. Negoita	Bănci și tovărășii	—
7	Hereclean	1925 Ian.	D. I.	I. Pop	Boalele molipsitoare la oameni	P. Danciu
8	Chichișa	"	"	Gh. Trifu	Necesitatea unui local nou de școală în Chichișa	—
9	Badon	Feb.	D. I.	I. Gozman	Românii și vechimea lor	—
10	Unguraș	"	"	I. Câmpian	Faptele mai însemnate sunt din r. Ferdinand I.	A. Coșuțiu
11	Bocșa	Mar.	D. I.	N. Nistor	Moseria-i plug de aur	—
12	Păușa	"	"	Șt. Varga	Frumusețile și bogățiile pământului românesc	Aug. Romitan
13	Curitâu	Apr.	D. I.	Alex. Pop	Mihai Viteazul	I. Gozman
14	Vaşcapău	"	"	Alex. Coșuțiu	Boalele molipsitoare la animale	—
15	Panic	Mai.	D. I.	N. Nistor	Limba strămoșiască	—
16	Bozna	"	"	Tr. Vitez	Munca și economia	I. Maroși
17	Ortelec	1924 Oct.	D. II.	I. Costea	Câtă vreme pierde omul în lucrare	—
18	Buciumi	"	"	G. Pop	Sărbătorile naționale	J. Știrbu
19	Var	"	"	D. Ilea	Foloasele învăț. de carte	—
20	Mirsid	Nov.	D. II.	I. Cărpinean	Armata este scutul țării	I. Costea
21	Bodia	"	"	N. Maxim	Despre beție	—
22	Borza	"	"	I. Miza	Reiele urmări ale proceselor	—
23	Migrad	1924 Dec.	D. II.	J. Lazăr	Reiele urmări ale beției	—

Nr. curent	Comuna in care se va ținea conferința	Data		Numele conferențiarului pentru conf. populară	Subiectul conferinței populare	Numele învățătorului care va ținea conf. didactică și lecția practică
		luna	ziua			
24	Agrij	1924 Dec.	D. II	Alex. Bejan	Îngrijirea vitelor de muncă	P. Tulbure
25	Ciglean	"	"	I. Vodă	Iubirea de patrie	—
26	Brebi	1925 Ian.	D. II.	Preotul local	Despre sectele religioase	—
27	Răstoilul deșert	"	"	G. Dobocan	Igiena locuinței și a vesmintelor	—
28	Turbuța	"	"	F. Metes	Războiul pentru întregirea neamului	—
29	Gârceiu	Feb.	D. II	I. Costea	Viața și activitatea lui Simion Bărnuțiu	—
30	Rona	"	"	G. Alexa	Dragostea de jocuri și cânteca românești	—
31	Răstoilul Mare	"	"	P. Tulbure	Rolul mamei în familie	—
32	Bogdana	Mar.	D. II.	G. Pop	Mihai Viteazul	I. Știrbu
33	Prodănești	"	"	I. Grosu	Naștea poporului românesc	—
34	Sângeorgiul de meseș	Apr.	"	A. Bejan	Creșterea paserilor de casă	—
35	Firminiș	"	"	Fl. Metes	Frunsejiile și bogățiile pământului românesc	—
36	Dobrin	Mai.	D. II.	N. Nistor	Bogățiile pământului românesc	—
37	Poptelec	"	"	D. Ilea	Stefan cel Mare	Fl. Metes
38	Șaunșod	1924 Oct.	D. III.	A. Ignea	Dragostea de limba strămoșască	I. Țîțet
39	Bălan	"	"	A. Maxim	Faptele mai însemnate din d-nia r. Ferdinand I.	I. Georgea
40	Chieșd	Nov.	D. III.	I. Coaciu	Fotoasele inv. de carte	—
41	Chendrea	"	"	I. Georgea	Superstiții și sărbători babești	—
42	Sighet	Dec.	D. III.	A. Ciucur	Boalele molipsitoare la oameni	—
43	Rachiș	"	"	Gr. Constantin	Benefacerile ce le aduce școala	—
44	Chilioara	1925 Feb.	D. III.	I. Coaciu	Nașterea poporului român	—
45	Chechiș	"	"	I. Muntean	Portul național	—
46	Gălgău	Mar.	D. III.	Șt. Huștiu	Băncile populare	—

Nr. curent	Comuna în care se va ține conferința	Data		Numele conferințiarului pentru conf. populară	Subiectul conferinței populare	Numele învățătorului care va ține conf. didactică și lecția practică
		luna	ziua			
47	Tihău	Iulie	D. III.	I. Dimoftei	Relele urmări ale proceselor	—
48	Coșeu	1924 Oct.	D. IV.	D. Gozariu	Bărbați însemnați al jud. nostru (S. Bărnuțiu, G. Pop de Băsești, A. Barbutoviciu)	I. Aciu
49	Gălpăia	"	"	V. Boteia	Nașterea poporului român	—
50	Bocșița	Nov.	D. IV.	I. Aciu	Bogățiile pământului românesc	D. Gozar
51	Roinita	"	"	G. Câmpian	Boalele contagioase la em	—
52	Guruslăul-unguresc	Dec.	D. IV.	G. Gozariu	Igiena locuinței și a veșmintelor	—
53	Brusturi	"	"	V. Ghinea	Mihai Viteazul	—
54	Jac	1925 Feb.	D. IV.	G. Câmpian	Relele urmări ale sectelor	—
55	Lupoia	Mai.	D. IV.	V. Bobeiu	Scutul țării este armata	—
56	Creaca	Iun.	D. IV.	G. Trenea	Ai carte ai parte	—

Zălau, la 20 Septembrie 1924.

Nicolae Nistor m. p.
s. revizor școlar.

Ioan Gozman m. p.
președintele sub secț. Zălau.

Notă: Timpul când se va ține conferința s'a indicat astfel: D. I. înseamnă: Duminica I.) din luna respectivă etc. Subiectul conferințelor întine se va alege de către conferințiar cu avizul președintelui subsecției de plasă. Asemenea și lecția practică. Materia s'a arătat în articolul: „Cercurile culturală”. (N. N.)

Impărțirea

comunelor circumscripției Șimleu-Silvaniei în Cerc. cult.

I.

Cercul cultural Șimleu.

Aparțin comunele : Bădăcin, Cecheiu, Pereciu, Siciu și Șimleu.

Prezident : Victor Boțan, director școlar Șimleu.

II.

Cercul cultural Porți.

Aparțin comunele : Coznicul de jos, Coznicul de sus, Marea, Porți, Șumal, Camăr și Leșimir (inv. conf.)

Prezident : Ioan Zdritea învățător Porți.

III.

Cercul cultural Bobota.

Aparțin comunele : Bobota, Zalnoc, Doh, Dumuslău, Hidig, Mălădia și Carastelec (inv. conf.)

Prezident : Augustin Buhai, învățător director Bobota.

IV.

Cercul cultural Nășfălău.

Aparțin comunele : Nășfălău, Birghez, Ipu, Zăuan, Boghiș și Bozieș.

Prezident : Ioan Rognean, învățător director Nășfălău.

V.

Cercul cultural Halmoșd.

Aparțin comunele : Halmoșd, Cerișa, Drighiu, Aleuș, Valea-Târnei (inv. conf.)

Prezident : Gavril Galgó, învățător Halmoșd.

VI.

Cercul cultural Giurtelec.

Aparțin comunele : Giurtelec, Criștelec, Uileac, Husmezău și Ilișua.

Prezident : Demetriu Pop, învățător Giurtelec.

Tabloul general

asupra ședințelor cercurilor culturale din plasa Si nleul-Silvaniei
ce se vor ținea în cursul anului școlar 1924—25.

Nr. curent	Comuna în care se va ținea conferința	Data		Numele conferențiarului pentru conf. populară	Subiectul conferinței populare	Numele învățătorului care va ținea conf. didactică și lecția practică
		luna	ziua			
1	Siciu	1924 Nov.	2	T. Ilea	Folosele învățaturii de carte	V. Cordiș
2	Cosniciul de jos	"	8	G. Pintea	Munca și economia	—
3	Mălădia	"	9	T. Chișiu	Munca și economia	I. Vetیشان
4	Birghezd	"	16	J. Nagy	M'hai Viteazul	—
5	Cerișa	"	23	V. Mateiu	Folosele învățaturii de carte	A. Pop
6	Criștelec	"	30	D. Graur	Trebuințele de a ajuta clădirea loc de școală	—
7	Bădăcin	Dec.	6	Vict. Boțan	Românii și vechimea lor	G. Pop
8	Cosniciul de sus	"	7	A. Schlett	Sărbătorile naționale	I. Szóas
9	Zalnoc	"	14	P. Aciu	Românii și vechimea lor	—
10	Zăuan	"	21	A. Ujhelyi	Sărbătorile naționale	G. Ujhelyi
11	Aleuș	"	27	G. Gálgo	Sărbătorile naționale	—
12	Uileac	"	28	Dezsi Grig	Domnia și faptele lui Mihai Viteazul	C. Biró
13	Șimleul-Silvaniei	1925 Febr.	1	Vict. Gordiș	Sărbătorilor naționale	—
14	Marca	"	8	T. Morar	Trebuințele de a ajuta clădirea loc de școală	Ar. Schlet
15	Bobota	"	10	Ilie Vetیشان	Sărbătorile naționale	—
16	Ipu	"	15	I. Rognean	Domnia lui Șt. cel Mare	Z. Szabó
17	Drighiu	"	13	G. Gálgo	Sărbătorile naționale	—
18	Giurtelec	"	22	J. Moldovan	Românii și vechimea lor	D. Graur
19	Cehei	1925 Mar.	1	D. Oros	Ștefan cel Mare	Vict. Pop
20	Camăr	"	8	I. Zdritea	Românii și vechimea lor	—
21	Doh	"	15	Aug. Buhaiu	Trebuința de a ajuta clădirea loc de școală	G. Groza
22	Nășfălău	"	22	V. Tomșa	Folosele învățaturii de carte	—
23	Halmošd	"	29	A. Pop	Domnia și faptele lui Ștefan cel Mare	G. Galgo

Nr. curent	Comuna în care se va ține conferința	Data		Numele conferențiarului pentru conf. populară	Subiectul conferinței populare	Numele învățătorului care va ține conf. didactică și lecția practică
		luna	ziua			
24	Hușmezen	1925	15	D. Pop	Faptele mai însemnate din viața reg. Ferd.	—
25	Periceiu	Mar.	5	Victor Pop	Faptele mai însemnate din viața reg. Ferd.	D. Oros
26	Șumal	"	6	I. Szöcs	Fofoasele învățaturii de carte	—
27	Dumoslău	"	12	P. Aciu	Fofoasele învățaturii de carte	D-na T. Chișiu
28	Bozieș	"	19	M. Cozariu	Faptele mai însemnate din Domnia reg. Ferd.	—
29	Ilișua	"	26	Biró Carol	Vlad Tepeș	Gr. Dezsi
30	Porțiu	Mai.	3	C. Pinteș	Frumusețile și bogățiile pământului rom.	I. Zdritea
31	Hidig	"	6	A. Buhaiu	Faptele mai însemnate din viața reg. Ferd.	—
32	Boghiș	"	10	Șt. Sighet	Romanii și vechimea lor	L. Bodola
33	Lompirt	"	18	I. Mureșan	Romanii și vechimea lor	—

Șimleul-Silvaniei, la 15 Septembrie 1924.

Simion Oros m. p.
s. revizor școlar.

Victor Boțan m. p.
presedintele sub secț. Șimleului.

CRONICA

IDEI ȘI FAPTE

Legea cea nouă a învățământului. Ministerul Instrucțiunii ne-a trimis un număr de 280 de exemplare din legea cea nouă. În zilele acestea se va expedia câte un exemplar pentru fiecare școală. Revista noastră nu va mai continua deci cu suplimentul început în numărul trecut.

Gazetele din România.

În țara noastră apar: 471 gazete în românește și 186 scrise în cele 12 limbi ale minorităților. — Din acestea apar:

- 362 în vechiul regat,
- 237 în Transilvania,
- 35 în Basarabia și
- 23 în Bucovina.

În Transilvania din 237 gazete, 130 sunt organele minorităților. Și cu toate acestea câte plângeri nu se ridică din partea acestor minorități, că le înăbușim cultura lor milenară!

Premiu pentru cea mai bună lucrare despre Avram Iancu. A. S. R. Principele Carol a instituit la fundația culturală „Principele Carol” un premiu de 50.000 Lei pentru cea mai bună lucrare cu subiectul Avram Iancu (monografie, piesă de teatru, povestire).

Premiul se va acorda la 1 Septembrie 1926.

Sfințire de biserică. În ziua de 5 Octombrie a. e. se va sfinți de către P. S. S. Episcopul Iuliu al Gherlei noua biserică din comuna Curitău. Această biserică a costat peste un milion de Lei strânși numai de la credincioșii acestei parohii. La aceasta sărbătoare e bine să asiste cât mai multă lume și mai ales intelectualii din împrejurime pentru ca să poată da seama la fața locului de spiritul de jertfă al țărânimii noastre, stimulat cu pricepere de către conducătorii săi.

Expoziție de pictură.

La a XIV. expoziție internațională de pictură în vara anului acestuia în Veneția (Italia) a fost reprezentată în mod demn și țara noastră. Din cele 5 tablouri reținute de Regele Italiei 2 au fost de ale pictorilor noștri. Toți criticii de artă s'au grăbit a aprecia în termeni cât se poate de elogioși felul cum s'a prezentat secția românească la această expoziție.

Opinia publică românească e bine să se mai hrănească și

cu astfel de vești, și să uite cel puțin pe-o clipă tiribombele și matrapaslocurile organelor noastre cotidiene. cari sunt pline numai de crime, afaceri mușamalizate și furturi descoperite, cari nu se vor pedepsi însă niciodată.

Tărănimea-l dornică de învățatură. La noul gimnaziu românesc din Zălau s'au înscris până în prezent 135 elevi. Doamne ajută! N. N.

Învățători premiați. Anunțăm cu bucurie, că Onor. Minister al Instrucțiunii a premiat cu câte 500 Lei pentru activitatea intensivă extrașcolară, depusă în cercurile culturale pe următorii învățători din județul nostru: Paul Pușcașiu din Pria, Dumitru Ilea Jibou, Aurel Iepurean Crasna, Ioan Zdritea Porți, Ioan Câmpian Treznea, Ioan Cioban Gălgău și Gavril Câmpian Gălgăia. —

Sperăm că acest mod de recunoaștere a muncii va determina pe învățătorii noștri, conștii de însemnătatea vremurilor în cari trăim, la o activitate și mai intensivă și rodnică pentru înaintarea culturală a neamului. Dorim, ca în viitor cât mai mulți învățători să fie împărtășiți cu astfel de ajutoare, ca o recunoaștere dreaptă a activității lor în afară de școală. (Mg)

În ziua de 2 Sept. a. e. a murit subit tânăra învățătoare din Asujul de sus

Valeria Șimonca

Transmitem îndureratului soț sincerile noastre condolențe.

Redacția.

† La încheierea revistei primim tristă veste, că învățătoarea IULIA GULYÁS dela secția maghiară din localitate a încetat din viață. — Adânc măhniiți de această lovitură, care smulge familiei cel mai puternic sprijin, iar școlii una din cele mai active puteri, deplângem cu toată sinceritatea moartea defunctei și împărtășim durerea familiei. D-zeu s'o odihnească!

Redacția.

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 1351—1924.

Circular către autoritățile și învățătorii școalelor primare

Vi se comunică mai jos în întregime copia ordinului Onor. Minister al Instrucțiunii publice cu No. 88386—1924, cu următoarele instrucțiuni:

1. Noua lege a învățământului, care trebuie aplicată cu toată rigoarea cu începutul anului școlar crt. se va studia cu cea mai mare temeinicie din partea tuturor membrilor corp. didactic.

2. În curs de 15 zile dela primirea ei, directorii și diriginții școalelor — în înțelegere cu organele administrative, cărora asemenea li s'au comunicat dispoziții în acest sens — vor ține conferințe pentru popor și vor face cea mai întinsă propagandă în fiecare comună, insistând asupra părților mai însemnate din lege, astfel ca toți părinții să cunoască datorile ce li se impun prin noua lege a învățământului.

3. La toate ședințele învățătoresți a subsecțiilor și ale cercurilor culturale, între subiectele de discutat, se va lua necondiționat aplicarea noiei legi, ținându-se și câte-o conferință populară.

4. În zilele proxime vom expedia legea tuturor școalelor împreună cu 3 afișe, cari se vor expune spre vederea publică la școală, primărie și într'un loc potrivit din comună.

5. Neexecutarea acestor dispoziții va avea urmările cele mai grave.

* * *

„Domnule Revizor, Vă trimitem alăturat 286 exemplare din

noua lege a învățământului primar-normal și Vă atragem atențiunea că, din momentul promulgării și publicării în Monitorul Oficial legea trebuie aplicată cu toată rigoarea. Cu începutul noului an școlar, învățământul primar și normal trebuie să funcționeze conform prevederilor legii în vigoare și în vederea aceasta, Ministerul Vă face atent și insistă în mod deosebit asupra următoarelor părți din lege: 1. *Unificarea învățământului.* Trebuie să se aplice și să existe în tot cuprinsul țării școala primară unitară, așa cum este prevăzută în lege. Până la alcătuirea unei programe analitice definitive, veți aplica pentru cl. I. și anul V-lea programa analitică a cl. I. și anului I. (curs primar complementar) a programelor școlilor primare din vechiul regat. Ceilalți ani de școlaritate (cl. II—IV) vor funcționa după vechile programe. Pretutindeni și în toată administrația școlară se vor imprimă prevederile noii legi. Nu mai este permis a funcționa tipuri de școli după provincii. Toate imprimările școlare trebuiesc alcătuite conform prevederilor legii. 2. *Recensământul, obligativitatea și gratuitatea învățământului.* Epoca recensământului, așa cum este prevăzută în noua lege, a trecut. Aveți însă recensământul făcut la finele anului trecut și vă puteți servi de el, până la facerea noului recensământ, în primăvara anului viitor. Clasați copiii cu vârsta de școală primară, așa cum prevede legea dela 5—7—12—16—18 ani inclusiv și repartizați-i cursurilor primare respective conform art. 12 din lege. Stabiliți în fiecare comună sau circumscripție școlară, efectivele de elevi pe fiecare categorie de curs. 5—7 ani grădini de copii, 7—12 curs primar elementar, 12—16 curs primar superior, 16—18 curs de adulți și cu aceasta ocazie repartizați și pe învățători și munca lor la cursuri, potrivit prevederilor art. 63—80 și următorii din lege.

3. *Obligativitatea și gratuitatea învățământului*

De modul cum veți înțelege acest capitol d'le lege, veți stărui asupra pătrunderii și înțelegerii lui de către lume și părinții copiilor, depinde și atingerea scopului legii.

Localuri de școală s'au făcut și se vor face încă destule, cari să poată primi pe toți copiii cu vârsta de școală primară; trebuie însă ca dv. — și cu dv. toată învățătorimea — să fie pătrunsă de misiunea ce aveți, identificați cu nevoile și aspirațiunile țării ce se urmăresc a se înfăptui prin noua lege.

Pentru prima oară învățământul primar devine obligațiune națională. Fiecare părinte este obligat să-și declare și înscrie co-

pilul la școală, să fie urmărit cu sancțiuni penale, din ce în ce mai grave, dacă contravine prevederilor legii.

Dați cât de larg publicității obligațiunile impuse de lege pentru diferitele autorități, pentru particulari, tutori, etc. și urmăriți de aproape toate organele școlare și administrative însărcinate cu aplicarea și îndeplinirea lor, astfel ca prevederile legii să devină realitate și să intre pe dea-întregul în viața cetățenilor. Și aceasta depinde bine înțeles de felul cum își înțelege datoria învățătorul și mai ales de modul cum Dv. veți ști să infiltrați împlinirea datoriei în aceste vremuri.

Capitolul „obligativitatea” prevăzut în lege, poate este unul din cele mai grele, pentru că prin el se vine în conflict cu foarte mulți neînțelegători ai interesului lor, ai intereselor copiilor lor, și mai ales vine în conflict cu ignoranța de până acum și tocmai pentru aceasta este pus și trebuie stăruit ca s'o înlăture. Trebuie să stăruiti cu cea mai mare energie, tact și să urmăriți fără preget aducerea ei la îndeplinire.

Prima preocupare ce veți avea cu ocazia controlului ce faceți, va fi cercetarea aplicării obligativității. Acolo unde nu se va aplica din cauza lipsei de mijloace școlărești, veți sesiza Ministerul.

4. Cursul primar superior

Aplicarea legii în această privință se face treptat. Anul acesta veți institui pretutindeni cl. V sau anul V-lea, pentru elevii cari nu mai merg la studiu în școli secundare, normale etc. pe circumscripții școlare sau comune, la școalele cu mai mulți învățători sau și la cele cu un învățător, așa cum prevede legea. Veți alcătui tablou de școalele unde se țin asemenea cursuri.

Veți arăta îndeletnicirile practice ce se exercită, veți forma centre mai mari pe cercuri școlare cu ateliere practice, veți cere Ministerului la nevoie numirea de măestri speciali și la toate cercurile culturale, veți pune printre subiectele de discutat, chestiuni care interesează dezvoltarea cât mai intensă a învățământului primar superior (cl. V—VII), care formează o notă specifică și nouă în organizarea învățământului prin noua lege.

Aveți la îndemână acum localuri somptuoase, cu sale suficiente, în care puteți da o cât mai mare dezvoltare acestui învățământ.

Prin aceasta veți contribui și la îmbunătățirea stării materiale a învățătorului, căruia i se va plăti un plus de leafă.

5. Raportul între numărul învățătorilor și numărul copiilor recenzați

În foarte multe localități, numărul copiilor recenzați pentru școala primară, este cu desăvârșire redus în raport cu numărul învățătorilor, pe când în alte părți situația este inversă. Interesul obștesc a fost subordonat interesului personal.

Pentru a stabili un echilibru și a satisface cât mai mult nevoile țării, mai ales acum, când se simte nevoia de foarte mulți învățători, s'a prevăzut prin art. 220 din lege revizuirea posturilor de învățători, în raport cu numărul copiilor și distribuirea lor după nevoile învățământului. Efectivele de elevi cerute pentru un învățător, în comunele curat românești, de sigur că nu le veți aplica în comunele unde populația românească este în minoritate sau a fost înstreinată de vitregia vremii. Aci efectivul de elevi, pentru un învățător poate fi chiar de 20, acesta având să crească prin readucerea populațiunii la origina românească. Faceți această revizuire și înaintați Ministerului până la 1 Decembrie tablourile cu situația găsită și propunerile ce faceți.

6. Scoaterea la pensie a membrilor corpului didactic

De câțiva ani de zile, scoaterea la pensie a membrilor corpului didactic primar a fost amânată, avându-se în vedere situația precară a pensionarilor.

Sunt însă cazuri, pe care dacă le-am mai îngădui să rămână în învățământ, am comite greșeli de neiertat față de lege, și mai ales față de țară și de copii cari trebuiesc crescuți și instruiți în sentimente naționale românești. Avem în vechiul regat învățători, cari din cauza vârstei și pierderii cunoștințelor, nu mai pot servi în învățământ: avem în teritoriile, alipite învățători, și români și minoritari, cu vârsta înaintată, fără cunoștințele strict elementare de școală românească.

Toți aceștia trebuie scoși la pensie pe 1 Ianuarie a. c.

Pentru aceasta, procedați imediat la aplicarea art. 130 din lege și înaintați Ministerului tablourile de învățătorii cari intră în aceste categorii, până la 1 Noembrie a. c. spre a rămâne timp disponibil pentru facerea formalităților necesare cu Ministerul de Finanțe.

7. Cursurile de adulți.

Au fost prevăzute și în legea veche. Ele erau însă facultative. Prin noua lege sunt obligatorii, până la vârsta de 18 ani,

sau a acelor cu școala primară neterminată, în fiecare comună, și înscrieți-i la cursurile și școlile de adulți, conform art. 90—101 inclusiv din lege. Aplicați obligativitatea cu toată rigoarea și faceți cunoscut tuturor învățătorilor că sunt făcuți răspunzători de aplicarea legii în această privință, de ținerea cursurilor, arătându-le în acelaș timp că munca le va fi recompensată conform prevederilor legii. Pentru ca să vă ușurăm munca în această privință și să obținem rezultatele ce urmărim, am intervenit pentru înființarea și organizarea cursurilor de adulți la Ministerul Muncii, Agriculturii, Comunicațiilor, Răsboiului și Industrie, ca prin organele administrative, în acord cu organele școlare prevăzute în lege, să înființeze asemenea cursuri.

Dispuneți să se notifice tuturor instituțiilor de Stat, comerciale și industriale, atelierelor, fabricelor, comandamentelor garnizoanelor, etc. obligativitatea cursurilor pentru adulți și luați măsuri ca, în lipsa de elemente didactice la aceste instituții să se dea învățători și institutori dela școlile primare din localitate.

Veți alcătui tablouri de cursurile de adulți organizate în circumscripție și veți raporta Ministerului ce ați avut de întâmpinat, cerând concursul Ministerului. În orice caz, vi se atrage atențiunea că Dv. sunteți direct răspunzător dacă se va constata că în circumscripția Dv. nu s'a urmărit cu toate rigoarea legii, în această privință.

8. Localurile de școală, clădirea, înzestrarea și întreținerea lor.

Cunoașteți indeajuns stăruința ce s'a depus și se depune de doi ani de zile ca învățământul primar să fie înzestrat cu localurile de care are nevoie. Dv. ați fost părtaș la această mare operă de construcție școlară.

Lucrul nu este însă terminat,

Activitatea în această direcție trebuie dusă mai departe, susținută și amplificată astfel ca să nu mai rămână nici un cătun fără școală. Prin noua lege art. 161—188 inclusiv, vi se pune la îndemână mijloace și sancțiuni de care să vă serviți pentru a împlini opera de mai sus. Nu rămâne de cât să vă înțelegeți chemarea și rostul situațiunii Dv. În această privință sunteți invitați să vă faceți o situațiune completă a localurilor de școală, a celor ce s'au reparat, făcut, construit în acești ultimi doi ani, a ceeace mai trebuie făcut și unde, până la definitivă împlinire a lipsurilor, pe care s'o înaintați organelor însărcinate prin lege a lua dispozițiuni

să execute aceste lucrări, pentru ca Ministerul să aibă la vreme toate datele, spre a aplica sancțiunile prevăzute de lege, aceluia ce contravine respectarea ei. Ținem să va atragem atențiunea, să nu scăpați din vedere la stabilirea nevoilor de localuri, concepțiunea învățământului din noua lege, de a avea pe lângă școlile primare ateliere pentru aplicațiunea practică a elevilor, biblioteci muzee, cabinete medicale, mici farmacii, etc.

Aveți printre localurile noi construite, localuri în care se pot instala și pot funcționa asemenea instituțiuni; ele sunt cele mai eficace și utile mijloace de a lega sufletește pe cetățeni cu școala și ai interesa de prosperitatea ei.

Acolo unde nevoile cer și unde este o dorință manifestată din partea cetățenilor, Ministerul poate trimite oameni cu o reputată activitate didactico-socială și măestri speciali, ca să creeze adevărate centre de propagandă națională. Toate însă depind de priceperea, destoinicia și de munca fără preget, ce trebuie să o depuneți în curs. anului acesta, în aceasta privință. Nu uitați că ați avut și norocul și cinstea să participați la croirea și înfăptuirea unei vieți democratice și de închegare națională sufletească al întregului neam românesc, și că răspunderea vă este cu atât mai mare față de viitorul ei. Ministru: Dr. C. Angelescu. Director General: P. Ghițescu."

Zălau, la 29 Septemvrie 1924.

No. 1277—1924.

Cărți aprobate

Aducem la cunoștință Corpului didactic, că a apărut tabloul cărților aprobate de Consiliul Permanent de Instrucțiune, pe anul școlar 1924—25. pe cari le recomandăm în mod obligator pentru introducere în școli cu acel adous, că nu se pot întrebuița cărți neaprobate.

Zălau, la 12 Septemvrie 1924.

No. 1183—1924.

Tabloul rezumativ al recensământului

Dela școlile din comunele aparținătoare secretarilor Vălcăul-unguresc, Săg, Cătălul-unguresc, Vârsoțiu, Giumelciș Năș-

fălau, Lecimir, Marca, Zăuan, Ilișua, Carastelec, Uilecul-Șimleului, Băsești, Oarța de jos, Bogdand, Bicz, Hodod, Creaca, Cuceu, Săncraiu-Silvaniei, și Criștur încă nici acum nu 'am primit Tabloul rezumativ (Lit. B.) după recensământul copiilor de școală pe anul școlar 1924—25 deși trebuia înaintat până în 1 Septembrie a. c. Invităm pe D-nii Dirigenți ai școalelor să-l înainteze imediat.

Zălau, la 12 Szeptemvrie 1924.

No. 1312—1924

Invățători excluși

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 57361—1924 exclude pentru totdeauna din învățământ pe următorii învățători: 1. Invățătorul Nicolae Ghica din Aiud. 2. Suplinitorul Ionescu R. Ilie dela școala No. 2 mintă din care Ciolanești din Deal Teleorman. 3. Suplinitorul Chiril Petrescu dela Talea, jud. Prahova. 4. Suplinitor Gh. Deraș dela școala din comuna Pelinei-Moldovan, jud. Cahul. 5 Gh. Pileandră, Ionel Popescu și Valeriu Stănescu, foști secretari la școala elementară Comercială de băieți din Galați.

Zălau, la 12 Septemvrie 1924.

No. 1257—1924.

Achitarea taxelor la „Fondul Gh. Lazar“

Publicând apelul de mai jos îl recomandăm cu toată căldură în atențiunea Corpului didactic din județul Sălaj, și îl îndemnăm, să-și achite taxele pe adresa indicată, dând prin aceasta sprijinul cuvenit unei instituții dăscălești, care la rândul său tot asupra dăscălimei își revarsă binefacerile, dându-i între împrejurările grele de azi sprijin atât de considerabil la creșterea copiilor.

Instituțiile, ce avem, numai atunci vor putea prospera, dacă toți ne vom face datoria, față de ele: Pentru Corpul didactic este datoric de onoare să-și sprijinească instituțiile sale.

„Fondul Gheorghe Lazar“ No. 84—1924. Domnule Revizor Vă sunt de sigur cunoscut scopurile frumoase, pentru care s'a înființat în anul 1920 societatea învățătorilor „Fondul Gheorghe Lazar“ și deasemenea Vă este cunoscut că aceasta societate de binefacere conduce și administrează căminul „Casa Învățătorilor“ din

Cluj, care adăpostește pe fii învățătorilor, cari urmează studiile la Universitate ori alte școli superioare din Cluj. Dela luarea în primire și până astăzi deci în 3 ani de zile, acest Cămin a adăpostit în total 243 fii de învățători, dintre cari 55 ca bursier, 96 semi-bursier și 102 ca solvenți, toți urmând studii superioare. Numărul fiilor de învățători cari au solicitat locuri în Căminul nostru, au sporit an de an și experiența ne arată, că în viitor numărul lor va crește așa, încât peste câțiva ani acest institut nu va fi destul de încăpător. Dacă acest spor în creșterea numărului celor ce solicită locuri se evidentează an de an, nu se observă un spor în ceace privește datoria de a-și plăti membrii părinți acestor studenți, cotizația care se cere. Solicitatorii se înmulțesc în fiecare an, cheltuelile de întreținere, bursele și semibursele au fost majorate an de an în sumă, pentrucă așa cerea scumpetea crescânde, dar am observat o descreștere în ceace privește datoria de a-și achita membrii cotizația anuală, care este de 120 Lei. Aflându-ne acum în preajma unui nou an de școală, tocmai în zilele când sosesc cu diumul petițiile celor ce voesc să fie primiți, ne reamintim cu recunoștință de ajutorul ce ne-ați dat Domnule Revizor până acum, indemnând, ca șeful învățătorilor din județul Dv. pe toți colegi să-și trimită regulat cotizația. Grație acestui sprijin am putut face față angajamentelor luate. Ne luăm acum voe a apela din nou la binevoitorul Dv. concurs și a Vă ruga să binevoiți a începe o nouă acțiune pentru a ne ajuta în opera noastră, fie că veți reține D-voastre cotizația membrilor, fie că veți indemna și obliga moralicește pe toți învățătorii titulari din județul D-voastre, ca să-și facă datoria a plății față cu societatea Fondul Gheorghe Lazar, care a câștigat prin sfortări uriașe, drepturile sale, și care vrea să lucrează pentru fii lor. Învățătorii vor trimite sumele pe adresa Casierului general Dl. Petru Bura subrevizor școlar în Cluj. Pentru binevoiența D-voastră de care suntem siguri că nu ne veți refuza, Vă rugăm să primiți înainte expresiunea celor mai sincere mulțumiri. Cluj, la 18 August 1924. Președinte: s. s. Indescifrabil. Secretar: s. s. Indescifrabil. (L. S.)

Nr. 830—1924

Carnete de note și observațiuni pentru elevi

Publicăm ordinul de mai jos spre stare și conformare.

România Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală Învățământului primar și normal primar No. 21002 București la 5

Martie 1924 „Domnule Revizor“ Societatea cooperativă pentru construcții de locuințe a membrilor corpului didactic din București, a editat și pus în vânzare pe contul său carnet de note și observațiuni pentru elevii școalelor primare ca din sumele adunate să mărească fondul societății. Ministerul recomandă aceste carnet de tutror școalelor, găsindu-le foarte necesare pentru formarea legăturii între corpul didactic și familie, și vă roagă a comunica școalelor din jud. Dv. a le procura și distribui elevilor. Costul unui carnet este de 8 Lei. Doritorii se vor adresa societății institutorilor din Capitală, Str. Parlamentului No. 2. Carnetele sunt autorizate de Minister cu ordinul No. 145908—1923. Carnete neautorizate sunt interzise pentru introducerea în școală. Director General Petru Ghițescu, Șeful Serviciului M. P. Ionescu.

No. 1292—1924.

Invățătorii minoritari din județul Sălaj

care s'au prezentat la examenul de limba română ținut în Oradea-Mare dela 25 August—3 Septembrie a. c. conf. ordinului Inspectoratului școlar reg. II. Oradea-Mare, No. 7160—1924, au obținut următorul rezultat :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Invățătorii de stat

a) *Au trecut examenul și au fost declarați apți de a preda în limba română*

1. Maria Bartha, Boghiș.	20. Buzogány Adalbert, Șarmașag.
2. Carolina Ujhelyi, Ip.	21. Kis Margareta, Hodod.
3. Berke Ioan, Dioșod.	22. Szentpétery Iuliu, Șimleu.
4. Bedő Francisc, Scr.	23. Bölöni Ioan, Ratin.
5. Dési Grigorie, Ilișua.	24. Forró Iosif, Corund.
6. Deák Maria, Crasna.	25. Margareta Boér, Cehul-Silv.
7. Ördög Caröl, Sărăuad.	26. Iosif Jakab, Jibou.
8. Bud Maria, Vicea.	27. Kovács Ida, Leleiu.
9. Sima Irina, Periceiu.	28. Ernest Döri,
10. Berecki Ludovic, Jibou.	29. Margareta Szász și
11. Karaszi Smidt Eliza văd.	30. Elisabeta Diószegi, Cehul-Silv.
	31. Văd. Elena Czenk n. Szilágyi,
[Șarmașag. Jibou.]
12. Bojtos Francisc, Cehul-Silv.	32. Benedek Gizela, Crasna.
13. Nagy Ioan, Sâncraiu Silv.	33. Jakab Elisabeta, Acăș.
14. Ana Boér, Șamșod.	34. Borbély Ana, Uileacul-Șiml.
15. Teleki Iulia, Jibou.	35. Varga Margareta, Camăr.
16. Schmidt Maria, Șarmașag.	36. Ignățiu Benedek, Crasna.
17. Szentkirályi Marg., Borla.	37. Virág Alexandru, Periceiu.
18. Séra Elena, Lompirt.	
19. Bartolom. Szurinka, Crasna.	

b) *Nu au prestat examenul și au fost declarați pentru a doua oră neapți de a predă în limba română:*

1. Demeter Ioan, Camăr.	5. Andreiu Gulyás, Zălau.
2. Demeter Valeria, Camăr.	6. Főris Mihai, Zălau.
3. Kovács Benedek Margareta
[Nașfalău.	7. Balázs Alexandru, Uileacul-Șim.
4. Alexandru Szabó, Zălau.	8. Kozár Paraschivă, Ip.
	9. Vásárhelyi-Hováth, Periceiu.

Următorii învățători deși în obiectele de studii au obținut media de trecere la examen, considerând însă că nu posed îndejuns limba română după opinia comisiunii examinătoare au fost propuși Ministerului, pentru a fi transferați pe un an în vechiul Regat pentru a-și completa cunoștințele și a deprinde în limba română, și anume:

1. Alexandru Vas, Socaciu.	3. Kovács Alexandru, Zălau.
2. Elena Kósa, Arduzel.	4. Nagy Iuliu, Zăuan.

II. **Învățători confesionali**

a) *Au fost declarați apți pentru a predă în limba română*

1. Francisc Czirják, Doba-Mare	13. Szilágyi Desideriu, Șimleu
2. Berta Zoványi, Crasna.	14. Visler Egidiu, Crasna.
3. Vincentiu Maksai, Lecimer.	15. Fekete Iosif, Zălau.
4. Colom. Demeter, Doba-Mică	16. Sora Weber Alruna, Șimleu
5. Emeric Szücs, Pir.	17. Bereczky Gizela, Mineu.
6. Ștefan Rencz, Archiud.	18. Kulcsár Marg., Pățalul-Mare.
7. Binder Ignațiu, Ilișua.	19. Gyenge Carol, Hotoan.
8. Dna Peter Adalb., Socaciu.	20. Bantó Ștefan, Nadișul Hodod.
9. Kósa Carol, Craiu-Dorolt
[[jud. Satu-Mare)	21. Virág Elisabeta, Zălau.
10. Bartha Lidia, Tășnad.	22. Orbán Ileana, Zălau.
11. László Borbala n. Nagy t. a.	23. Bători Iosif, Vârșolț.
12. Székely Margareta, Gârceiu.	24. Schwartz Irina, Șimleu.
	25. Kun Cornelia, Crasna.

b) *Au fost respinși și îndrumați a se prezenta la examen în vara anului viitor*

1. Carol Csoma, Carastelec.	12. Emeric Simon, Meșent.
2. Berta Kabai, Crasna.	13. Samuil Stern, Șimleu.
3. Alexandru Ercei, Hodod.	14. Brem Paul, Tășnad.
4. Elisabeta Sarkadi, Crasna.	15. Domokos Eugen, Valea-ung.
5. Martin Bálint, Crasna.	16. Szabó Terezia, Carastelec.
6. Arpad Lipik, Acăș.	17. Czimbil Ștefan, Santău.
7. Carol Bereg, Santău-Tășnad	18. Kiss Ioan, Seuca.
8. Andreiu Encsi, Acăș.	19. Séra Iuliu, Bogdand.
9. Elena Molnar, Noimon.	20. Virágh Vasile, Deja.
10. Eugen Lázár, Mineu.	21. Balog Iulia, Aghireș.
11. Laura Groza, Șilimeghiu.	22. Nagy Mihai, Tășnad.

23. Ujvárosi Terezia, Várşolt.	35. Hegető Francisc, Zăuan.
24. Váradi Rudolf, Cehul-Silv.	36. Derzsi Gizela, Zălau.
25. Puska Iosif, Verveghiu.	37. Magy Alexandru, Zălau.
26. Csülök Vasile, Cristur.	38. Föris Maria, Zălau.
27. Sipos Polixena, Guruslău.	39. Tollas Ştefan, S-Pătăluşa.
28. Forgó Iosif, Dioşod.	40. Kelemen Carol, Sărăuad.
29. Văczi Ileana, Carastelec.	41. Bene Amalia, Cehăluţ.
30. Tahi Antoniu, Valea-Fârlei.	42. Bene Andreiu, Cehăluţ.
31. Tömpe Francisc, Mihaifalău.	43. Ragyóczy Iosif, Căţalul ung.
32. Jászberényi Ioan, Leleiu.	44. Sziűcs Carol, Pir.
33. Păpa Antoniu, Coşeu.	45. Péter Adalbert, Socaciu.
34. Kuthi Paul, Socaciu.	46. Kelemen Ştefan, Jibou.

Invăţătorii de stat care au reuşit acum la examenul al doilea, vor fi angajaţi la invăţătorii de stat cari n'au reuşit nici acum la exămen, rămân în disponibilitate până când situaţia lor se va clarifica din partea On. Minister, căruia au fost înaintaţi.

Tot asemenea se va decide de On. Minister asupra sortii acelor invăţători de stat, cari nu s'au prezentat de loc la examen şi cari deocamdată nu mai pot fi angajaţi la catedră.

Invăţătorii confesionali, cari nu au prestat examenul pot fi lăsaţi să funcţioneze la posturile lor până la anul viitor, când vor da examenul definitiv.

Zălau, la 20 Septemvrie 1924.

(ss) *Ioan Mango,*
revizor şcolar.

Comitetul şcolar judeţean al judeţului Sălaj

No. 608—1924.

Ordin Circular către toate Comitetele şcolare din jud. Sălaj

În baza Art. 86 din regulamentul pentru aplicarea decretului lege privitor la organizarea Comitetelor şcolare, serviciul de încasări si plăţi pentru Comitetul şcolar judeţean făcându-l Administraţia Financiară, invit toate Comitetele şcolare din judeţ, ca contribuţiile pentru comitetul şcolar judeţean aprobate în buget conform. Art. 83 să le trimită direct la adresa *Administraţia Financiară Zălau*, indicând pe cuponul mandatului de plată: „Pentru Comitetul şcolar judeţean, contribuţia pe anul 192....“

Totodată, invit Comitetele şcolare să achite *imediat* abonamentul de 160 Lei pentru „Şcoala Noastră“ pe anul 1924.

Zălau, la 25 Septemvrie 1924.

Contabil:
D. Mărgineanu.